

DISSERTATIO PHILOLOGICO
HISTORICA

De

XEIPΟΘΕ-
ΣΙΑΙ
CONSECRATORIA,

Qvam

*Suffragio ampliss. Facult. Philos. Acad.
Aboensis,*

Sub PRÆSIDIO

Viri Max. Rev. arg. Celeberrimi

Dn. ISAACI VENDELLI

Sacr. L. L. Profess. Ord.

b. t. Rectoris Magnifici

Publico eruditarum Examini submittit

JOANNES DAVID ALOPÆUS

Wiburg.

die XX. Dec. Ann MDCCXXXIII.

loco horisque solitis.

ABOÆ, Exc. Joh. KiämpeR. Ac. Typ.

S:æ R:æ Maj:tis

Magnæ Fidei Viro,

Perillustri ac Gen:rofissimo Baroni

& DOMINO

D_{N.} JOHANNI
HENRICO

FRISENHEIM,
Provinciarum Neocastrī,
Kymmenegardensis & Ca-
reliæ Cubernatori Gravis-
simo, Mæcenati Maximo.

UT opellam, Illustrissime Domine, ab insituto muneric Tui prorsus alienam, Tibi consecrare ausus sim, fecit eandor excelsi animi Tui, qui spem aluit, fore, ut ad ritum sacrorum virorum a vetustissimis inde temporibus usitatum paullum attendas: nec non insignis ille favor, quo viros sacri ordinis nunquam non amplecti soles, cuius vel paterna domus argumentum erit luculentissimum. Proinde nec presentem clientulum, horum ex propria ortum, gratiae Tuæ sive exclusum patere; sed ut maxime potes, ita fove, tege aetuere. Adeoque splendor, e solio splendidissimo, munus ut circumfulgeat Tuum, vos sis & suspiriis de celo impetrare non desinam.

Illustrissimi Nominis Tui,

Cultor devotissimus

Joannes David Alopexus.

Viro Maxime Reverendo arge Ampliss.

Mag. GEORGIO HELSINGIO,
Eccl^{ie} utriusque Borgo-ns. Pastori di-
gnissimo, Archipræposito Graviss. vnu
Consist. Pro Præfidi adcuratissimo, Mæ-
cenati ætatem venerando.

Plur. Reverendo atque Doccissimo Domino

Dn. PETRO FORSANDRO,
Ecclesiæ, quæ in Lumeki Deo colligi-
tur, Pastori solertissimo, Parenti, de-
voissimo filii obsequio ætatem
venerando,

Viri Max. Admod &

DE manum impositione disputaturum
dedicanda ac consecranda, imponere ad-
est, ceremoniam hanc manum impositionis
voris vestri documenta, in me, nullo non
ironi, Pater, & Patrue optimi, munus ulum
ut antea; ita etiam in posterum favore di-
bis pro me spondeo, quem precibus compelle-
in longam usque annorum seriem beare ac
no collucere gaudio

Nominum

cliens

A. &

*admodum Reverendo atque Praeclarissimo
Domino*

Dn. CHRIST. MELARTOPOEO
Archipræposito Wiburgensi Gravissimo,
Consist. ecclesiastici Præsidi adcuratissi-
mo, quovis observantiae cultu suspi-
ciendo.

Plur. Reverendo & Dotissimo Domino

Dn. SAMUELI ALOPÆO.

Pastori Ecclesiæ S. Andreæ in Gestis fi-
delissimo, Consist. Eccles. Wiburg. Ad-
fessori vigilantissimo, Patruo devotissi-
ma mente colendo.

Plurimum Reverendi

me, manum quasi huic chartule, vobis
agit ratio munericis vestri habita: cuius etiam
observare. Deinde id quoque requirunt fa-
tempore abunde collata. Accipite igitur, Pa-
bocco chartaceum sereno vultu, & clientem,
gnamini. Largissimum Remuneratorem in ea-
re nec desinam, velit vos cum omni felicitate
conservare, demumque cœlites inter in æter-
nic vovet.

Vestrorum.

Humillimus

R.

Råd och Handelsmänne Wålårebor-
n / Areborne / Hög och Wålachtade
Herrar/

Herr HANS TESCHE, Min
Högtårade f. Morfar.

Herr HINRICH TESCHE,
Högtårade f. Morbror.

Herr PETTER TESCHE, Högt-
årade f. Morbror.

Herr LORENS TESCHE, Högt-
årade f. Morbror.

Herr CLAES CLAUSELIN,
Högtårade f. Svåger.

DOM jorden aldrig såg's än bu-
rit tringre börda/
Än sådan ledet Man / som snöp-
ligt glömt at wörda
Den

Den honom godt alt jámt bewist och
varit hufd /
Men han doch sedan ej wil vera af sin
Huld:

Så är ju billigt då / jag mig til sinnes
förer
Nu detta tänkespråk / häls! mig mitt
samhet rörer /
At jag ock inhöret godt / med öf-
verflödigtt mått
Af Ehr Herr Morfar och Her. Mo-
derbröder fält.

Eh sen för sutton åhr min Far blef
lagd på båren/
Han i näst Gud / för mig alt från
de spåda åhren/
Ån dragit öm försorg / som fram-
gent räckia ldr.
Fördenskul jag med stål ett tackamt
sinne här.

Ett sinne som wäl ej / kan mot Ehr
gynnest swara
I lika mått och wicht / i lika gods och
wahra:

Doch om i detta vårfel med nöje fa=
gen an /
I Edert thcke då min struld betalas
fan.

Derjemte skal och Ehr min bön ej nä=
sin fela
Til Gud / at han sin nåd och lycka må
tildela
Ehrt stånd och handel / I den lyck=
lig sköten så /
At han Ehr låter sidsi en skatt i him=
len så.

Joannes David Alopæus,

A. Ω.

AD cærimonias cultus di-
vini nationi Hebræorum
præscriptas, utpote res
externas celebrandas, ac-
commmodanda erant præcipua cor-
poris organa. Nam præter vocis
auriumque ulum, oculi ad sacros
aëtus rite obeundos attendere, na-
res odori inservire, prælertim ma-
nus ad symbola se extendere debe-
bant; immo digitis suæ etiam sta-
tutæ sunt leges. Hoc quid sibi ve-
lit, scite admodum, utut de riti-
bus potissimum ævi posterioris,
exposuit Basnagius: (a) *Quod Ju-*

A *dis*

(a) *In exercit. Hist. crit. de rebus sacris*
pag. 59.

deis in more positum fuerit affigere
 suis ritibus sanificationes, quasi muta
 voci, que & sensus latentes animi, &
 abdita mysteria, oculis innuebant, at-
 q[ue] indicabant. Hæc si decenter
 prosecuti essent habuerunt de quo
 sibi gratulari possent Hebræi: sin
 minus, non nisi soli hærebant cor-
 tici. Nonnullos rituum veterum
 gens Christiana libere retinuit:
 qui dum sine καρογήσιᾳ & supersti-
 tione puri simplicesque manent,
 suum habent pretium. Ex hisce
 cærimoniis etiam est *impositio ma-*
nnum, illis οὐρανοῦ, Græcis
 χειροθεσίᾳ dicta: de qua, quod ad
 inaugrandos sacrorum ministros
 attinet, & χειροθεσίᾳ consecratoria
 dici solet, pro modulo ingenii dis-
 quirere hujus est instituti. Proin-
 de omni contendimus observantia
 favorem B. L. nobis conciliare ut
 laboris juvenilis detectus sua hu-
 manitate tegat.

Caput Prius.

SECT. I.

UT effectus prior sua caussa esse nequit, sed hæc ab illo supponatur, necesse est; ita etiam consecratio præviam spectat electionem. Ergo tum eam ob causam, tum quia in vocabulum *χρηστινος* incidimus, quod ambigue solet exponi, præmittendum hic aliquid est de *electione pres yero-vum*. Priorum Græcos ista voce electionem designare constat. Est enim *χρηστος* quasi *χριστεin*, manere tendere & porrigitur. Signum suffragii apud Græcos fuisse manuum elevationem, etiam ex Ciceronis orat. pro Flacco patet: ideoque τὸ *χρηστονος* in propria & nativa significatione nihil aliud, nisi per suffragia creare, protensa

4 manu eligere, denotat, Dehinc latius, sine respectu ritus illius, in simplicem eligendi sensum abit, ut sit eligere, designare, ducernere. Ex eodem fonte est nomen *χειροτονία*, quod proprie suffragiorum lationem notat, præcipue in eligendis & creandis eodem ritu magistratibus: deinceps similiter a Græcis in usum ecclesiasticum, ad notandum ministrorum sacrorum electionem, est translatum. Labentibus vero ecclesiæ saeculis, vox *χειροτονία* late cœpit usurpari de toto actu constituendi ministros ecclesiasticos, adeo ut speciatim sæpe ipsam manuum impositionem notet, ceu Suicerus observavit. (a)

SECT. II.

UT paullo altius repetatur jus
crean-

(a) *Thesaur. ecclesiast.*

creandi presbyteros & sacrorum
ministros. Quum Deus ipse uni
familiæ sacerorum V. T. curam in
ter Hebræos demandaverit, non
multum hic aliis relictum est ne
gotii, nisi propemodum homines
ejusdem familiæ, qui in pontifica
tu succederent, pro re nata deter
minare. Quod populine suffra
giis, an a sacerdotum collegio sub
ducibus peractum sit, haud liquet.
Postea reges hoc jus exercuisse,
exemplo Salomonis patet. Tem
pore post carceres Babylonicos
idem plerumque sibi tribuisse jus
videtur principes cum domesti
ci, cum extranei, donec tandem
rebus in pejus prolapsis infula
pontificalis fieret plane venalis.
Et quum rerum sacrarum cogni
tio etiam ad synedrium spectaret,
quemadmodum illud sacerdotum
& Levitarum collegium, 2. Chron.
19. v. 11. constitutum dicitur. לְכָל

תְּמִימָה רַבָּר וְחַדְשָׁה ad memorem iussam Domini,
 i. e. religionis causarumque sacrarum cognoscendarum gratia;
 synedriorum ratio hic non est prorsus negligenda. Originem
 eorum repetere solent inde ab antiquo iudicum collegio, Num. 11:
 24. Sane ab electione ejusmodi rectorum & iudicum Deus ipse po-
 puli suffragia omnino excludere voluit, Deut 16: 18. Ceterum
 florente regum imperio, synedrium instituere & senatoribus
 instruere, summæ potestatis par-
 tes esse censuit Iosaphatus. Quod
 ihs & Artaxerxes postea in persona
 Esdræ exercuisse legitur, Esd. 7:
 25. Sed Judæoru*m* magistri tra-
 dunt, penes synedrium summum
 Hierosolymitanum fuisse, & syned-
 rios in collegium suum allegere,
 & alia minora synedria formare.
 Quod fortassis, præsertim redu-
 ctionis captivitate Judæis accidere
 po-

7

potuit indulgentia principum, qui
ut plurimum erant subtilitatum
religionis ignari, ut hæc in sacra
potestas synedrio permitteretur.
Denique eversa Iudæorum repu-
blica, suæ quidem res ipsi cura-
bant: attamen electionem præiu-
dum & assessorum, populo plane
inconsulto, a synedriis non esse
peractam, probat *Campadius Vi-*
tringa, qui hæc latius pertractat
Synag. vet. lib. 3, part. 1. c. 15.

SECT. III.

Pervolutis sacris Nov. Test.
pandectis, constat Apostolos
& viros apostolicos cuique eccle-
siæ designasse pastores, eosque
muneri suo consecrasse. Verum
fuerintne hi ab illis ecclesiæ obla-
ti, ut penes hanc esset eos appro-
bare aut rejicere, nullo ex loco
apodictice liquet, neque ex Act.

14:23. ubi de Paulo & Barnaba
 dicitur: *χειροτονία αυτές οἱ υπόσημοι πρεσβύτεροι καὶ εκλεγμένοι.* Quod Beza
 ita transtulit: *Quemque ipsis per suffragia creassent per singulas ecclesias presbyteros.* Vers. Suec. Och
 här the hade utvaldt Prester för
 hvar och en församling Recte
 quidem hinc percipitur, actum
 electionis Paulo & Barnabæ ad-
 scribi, neque verbum *χειροτονία*
 stricto sensu de ritu protenarum
 manuum in suffragando, hic de il-
 lis apte dici, sed generatim posse
 accipi de eligendo & ordinando,
 ut Act. 10: 41. usurpatur. Ve-
 rumtamen neque hinc firmiter
 concluditur, nullas hic partes in
 eligendo habuisse ecclesiam Nam
 si morem Apostolorum proprius
 respiciamus, cogitare fas erit,
 neque hoc loco Apostolos secus
 egisse, quam in adsciscendis te-
 ptem diaconis Act. 6: 5; actum le-
 gimus,

gimus, quorum electio ecclesiæ est commissa, ab Apostolis autem tantum approbata & confirmata. Sic Cl. Witsius ^(a)) laudat modestiam Apostolorum: si ne dubio, Apostoli pot. statim epis opus & presbyteros creandi a Christo naëti sunt, sed prudenter censuerunt, non expedire, ut omni jure suo semper uterentur: eos potissimum ecclesiis prefici cupiebant, qui civibus suis gratissimi probatissimique erant; id circa malum plbis ipsius arbitrio permisserunt Neque ex dictis Paulinis, I. Tim. 5. 22. Tit. I, 5. aliud colligi potest, quam magnam quidem in constituendis presbyteris fusse auctoritatem virorum Apostolicorum: verum soline id peregerint, an accedente ecclesiæ suffragio, illic non definitur. Ceterum ex monumen-

A 5 tis

(a) In militem it. L'idenſib. de gestis Pauli Sect. 3. § 20. pag. 55.

tis ecclesiasticis concludere licet,
vix aliam fuisse electionis ratio-
nem vivis Apostolis, quam paul-
lo post eorum obitum. Tunc
enim de episcopo diligendo
maxima pars electionis ecclesiæ
deterebatur, adeo ut aliquot e-
piscopi vicini ad ecclesiam, cui
episcopus erat præficiendus, con-
venerint, nomina quorundam
virorum hoc munere dignorum
ei proposituri: sed ecclesiæ re-
lictum est, probare eos vellet,
an reculare: & quem probaret
ecclesia, ab episcopis ordinato-
ribus muneri suo est inaugura-
tus. Modus tamen suffragandi
variare potuit, ut aliquando sta-
tim a plebe Christiana ordinato-
ribus sisteretur ille, quem po-
tissimum cupiebant episcopum,
quem illi approbatum confirmar-
unt. Verum cum presbytero
haud ita stricte agebatur, quem
epil-

episcopus clero & ecclesiæ ad officium commendatum & receptum, ritu consueto, muneri addixit. De jure plebis in electione episcoporum vel illud Cypriani de Cornelii episcopi Romani electione dixisse sufficiat:
Factus est autem Cornelius episcopus de Dei & Christi ejus iudicio; de clericorum pene uniuersum testimonio, de plebis, que tunc affuit, suffragio, & de sacerdotum antiquorum & bonorum virorum voto. Cum quo & alii viri ecclesiastici paucim consentiunt, quos inter Eusebius (2) de electione Fabiani commemorans dicit: *τὸν μὲν τὰ λαοὺς ἀξιούμενον, οὐ πάντα populum dignum illum proclamasse.* Sic Theodore-
 tus (γ) statuto Concilii Nicæni electionem populo permisam esse refert. De hoc Christianorum & Judæo-

(2) *Hist. eccl. lib. 6. cap. 29.*

(γ) *Hist. eccl. lib. 1. cap. 6.*

Judæorum more in eligendis sa-
crorum ministris, insignis est
Lampridi locus. (3) *Ubi*, inquit
ille de *Alexandro Severo*, *aliquos*
poluisset, vel *rectores provinciis da-*
re, vel *procuratores*, i.e. ratio-
nales ordinare, nomina eorum
proponebat, hortans populum,
ut si quis quid haberet criminis,
probaret mani estis rebus, si non
probasset, subiret pœnam; dice-
batque grave esse, cum id *Christia-*
ni & Fidei facerent in predicandis
saecularibus, qui ordinandi sunt,
non fieri in provinciarum recto-
ribus, quibus & fortunæ homi-
num committerentur & capita.

Caput Posterius.

SECT. I.

PRAElibatis sic paucis de ele-
ctione ministrorum ecclesiasti-
co-

(3) In *Alex. n. S. v.* p. 4.

sticorum, sequitur, ut de confirmatione eorum, quæ poussimum $\chi\epsilon\rho\theta\sigma\alpha$ fiebat, agatur. Hanc vocem patet dictam esse a $\chi\epsilon\cdot\varrho$ manus, & $\tau\bar{\imath}\bar{\theta}\bar{r}\bar{\iota}\bar{r}\bar{\iota}$ pono, qua manum impositio designatur, ut Apostolus eandem solvit, Ebr. 6:2. &c. per $\epsilon\pi\cdot\theta\epsilon\sigma\pi\chi\epsilon\omega\pi$, & alias sape dicitur $\tau\bar{\alpha}\bar{s}$ $\chi\epsilon\cdot\bar{\iota}\bar{\kappa}\bar{\alpha}$ $\epsilon\pi\cdot\theta\epsilon\sigma\pi\alpha$. Vetusissimum fuisse $\chi\epsilon\rho\theta\sigma\alpha\varsigma$ ritum, & variis negotiis antiquitus adhibitum constat. 1. In sacrandis victimis Deo oblatis est usurpatus, quarum capitibus sacerdotes manus imponere divinitus iubentur. (α): quod & in hirco emissario observandum erat (β). 2. Lata sententia mortis in blasphemum, testes capiti ejus manus imponere debebant, Lev. 24:14 3. In bene precando alicui, observatus est, quemadmodum Jacob olim nepotibus Ephraim & Manasse, manibus

(α) Exod. 29:10. (β) Lev. 16:21.

bus impositis, benedixit (γ). Mortem hunc inveteratum imitati videntur & illi, qui filios ad Christum adduxere, ut eodem ritu illis bene precaretur (δ). Ex hoc Jacobi exemplo χειροθεσίας cærimoniam in baptismum Christianorum esse derivatam, manifeste agnoscit Tertullianus (ε). 4 Peculiariter quondam apud Christianos in usu erat χειροθεσίαι catechumenorum, qua ab ethnicimo conversi primum in ecclesiam recipi desideraverunt. Immo penitentibus trina manuum impositio est data. De quibus consul. Basnag. l c. 5. Sanandis agrotis usitatum est manus imponere De cuius moris vetustate notandum est iudicium Maldonati (ζ). Manus, inquit, surdo a Christo imponi postulabant,

(γ) Gen. 48: 14. (δ) Marc. 10: 13.

(ε) C. 8. de bapt. (ζ) In Marc. cap. 7.

labant, aut quod fecerat eum minimum
impositione alios mulieres agrotos cura-
visse; aut quia vetus erat Prophetar-
um & sanctorum virorum consuetudo,
ut impositis sanarent maxibus, quod
ne gentiles quidem ignorabant, ut
Naaman ille Syrus indicio est, de quo
sic legimus: iratus Naaman recede-
bat, dicens: putabam quod egredere-
tur ad me, & stans invocaret nomen
Domini Dei sui, & tangeret manu
sua locum lepre, & curaret. Hanc
itaque consuetudinem Christus in
curandis morbis sepe voluit & ve-
re potuit servare, eandemque di-
scipulis suis servandam præcipe-
re (¶). 6. Huic affinis est alia A-
postolicæ ecclesiæ prærogativa,
symbolo χειροθεσίας dona miraculosa
conferendi, cuius obvia sunt
exempla. 7. Denique χειροθεσία,
quam singulariter consecratoriam
vocant, hominibus in munus ali-
quod.

(¶) Marc. 16: 18.

quod, maxime ecclesiasticum inaugurandis adhiberi solet, etiam ~~secundum~~ sequiori ævo dicta, de qua nostrarum est partium jam plenius agere. Hæc ejus definitio qualiscunque esto: ~~secunda~~ consecratio consecratoria est ritus, quo aliquis legitime vocatus, cum precibus, per manum impositionem episcopi ac presbyterorum, in conspectu ecclesie, in munus ecclesiasticum consecratur & confirmatur.

SECT. II.

DE origine conluetudinis hujus in ecclesia Christiana quæritur. Notum est, moris istius vestigia apud gentes antiquas extra ecclesiam reperiri. Sic inde a primordiis Romæ, quum Numa Pompilius regno esset inaugurus, testatur Livius, *augrem lituo in levam manum translate,* dextra

dextra in capite Nostre imposita pre-
catum esse. Verum tamen nulla
profanorum testimonia eo anti-
quitatis ad surgunt, ut exemplis
a Mose prolatis sint æqualia, ne-
dum vetustiora. Ille enim divi-
no iussu *Ihsuam* in gravissimo re-
ctoris ac judicis munere *χριστον*
confirmavit, Num. 27: 18. Deut.
34: 9. Similiter Israelite *Levitas* sa-
cro tabernaculi ministerio im-
positis manibus consecrare ju-
bentur, Num. 8: 10. Ex his ita-
que exemplis veterem Israe-
litarum ritum in ordinationi-
bus & consecrationibus ad munus
sive politicum, sive ecclesiasti-
cum, ut manus ordinando impo-
nerentur, profluxisse statuunt:
quumque eo deinceps Judæorum
magistri & judices au^rorarentur,
hanc *χριστον* in ecclesiam Apo-
stolicam esse propagatam. Sed
opponit se heic Cl. Lightfoot, qui

Maimonidæ auctoritate inductus, existimat, Apostolos in achiben-
da manuum impositione conser-
crandis presbyteris, ab usitato
Judæis more recessisse. (a) Ve-
rum ostensum est ab aliis, Mai-
monidæ verba, *ordinationem per
secula factam esse non manu imposta,*
sed vocando Rabbi, non intelligen-
da esse simpliciter negative, sed
valere *non tantum*, quum gemina
fuerit cærimonia. & *gestus & vo-
cis*. Alioquin hujus auctoritatem
non opponi posse communi do-
ctorum suæ gentis sententia, Im-
mo ipsi Gemaræ, ubi ordinatio
etiam manu facta aperte innuitur.
Et quod Cl. Vir Herm. Wissus di-
cit (b), *initiationem sive ordinatio-
nem electorum synedrorum factam
esse per impositionem manuum*, non
improbamus: quum rebus Judæo-
rum,

(a) Hor. Hebr. in act. c. 13. (b) Miscell.
sc. lib. 2. diff. 3. §. 46.

rum post captivitatem in Canaan
ne constitutis, nulli primum vi-
dentur *χειροτονίας* ritu consecrati,
nisi qui in scholas & synedria
cooptabantur. Sed postea gli-
scente ambitione cum litteratorū
numero, etiam aliis eodem ritu
cœpit titulus Rabbi erogari, qui
tamen eo ipso in synedriis & ca-
thedralis ordinariis non collocaban-
tur. In quibus initiandis, ma-
nuum impositioni hæc solebant
addi verba:

אני טופר איזהר בתקה סטן :
ego manibus impositis te ordino, &
es tu ordinatus.

SEC. III.

ATate Christi *χειροτονία* hanc
inter Judæos usu viguisse pa-
tet: verum an Christus ipse eam
initiandis discipulis adhibuerit,
non legitur. Huc enim minime

drare videtur illa manuum ele-
vatio . Luc. 24 50. quam Au-
gustinus de *χριστῳ* exposuit,
qua Apostoli sint episcopi con-
secati (a). Nihilo secius vete-
rem hunc ecclesiæ Hebrææ ri-
tum Apostolos libere retinuisse,
pluribus edocemur testimoniis.
Illustre est exemplum Act. 6. 6.
ubi diaconi ab Apostolis in-
positione manuum in munere
confirmati narrantur: quod non
de alia , quam *hac χριστοῖα* ac-
cipi potest, quum ordinandi illi
jam pridem donis Spiritus essent
instructi. Et quamquam non-
nulli locum Act. 13. 3. de sola
bene precandi *χριστοῖα* exponunt:
nobis tamen persuasum est, Bar-
nabam & Paulum mandato di-
vino ad peculiare officium , vi-
delicet Apostolatum gentium,
fo-

(a) conf, Basnag. Hist. Crit. exerce.
pag. 164.

solemni hoc ritu ab ecclesia Antiochena initiatos dici. Neque aliud, quam hujus *χειροτονίας* memoria Timotheo refricatur, quā ministerii dona suscitare jobetur 1. Tim. 4. 14. 2. Tim. 1. 6 Huc procul dubio tendit etiam monitum illud Paulinum 1. Tim. 5.

22. *χειροτόνως υπέδει επίλιθει, μάρτυς* nemini celeriter imponito: quamquam Hammondus illud ad *χειροτονίαν* pœnitentium referre manvult (3). Sed res est satis testata, inde ab Apostolorum ætate ritum hunc imponendarum manuum in consecrandis muneri ecclesiastico ministris, magno consensu esse ab ecclesia Christiana receptum, & per saecula frequentatum. Plurimis idem testimonis & exemplis jam ab ultima antiquitate ecclesiastica pa-

B 3

sim

(6) *Conf. Bud. Libol. Mor. pt. 2. c. 3.
§. 3. §. 3.*

sim est celebratus, non modo a scriptoribus cujusque ævi, ut Cyprianus refert episcopatum Sabino dolatum, & manum ei in locum Basiliidis impositam (γ) : sed & in canonibus synodorum statuta de eo leguntur. Facile tamen patet, non majorem ejus, quam aliarum cærimoniarum libere assumarum, necessitatem esse. Unde & rids iste ordinationis per manum impositionem, et si a Deo non preceptus, binc & minime ita necessarius est, ut omitti prorsus nequeat : cum tamen in ecclesia Apostolica frequentatus, longe quoque innocentissimus sit, immo ad homines officii sui commonefaciendos aliquid conferat; jure meritoque hactenus in nostra quoque ecclesia retinetur. Ut judicium Cel. Buddei (δ) faciamus nostrum.

SECT.

(γ) Libr. i. epist. 17. (δ) Eccl. apost. 6. 6. §. 5.

SECT. IV.

Quibus ordinandis in ecclesia N. Test. manus imponi suerint, verbo monemus. Quid Apostolorum ætate usu venerit, ex sacris novi fœderis testimoniosis liquet. Videlicet *episcopi* seu *presbyteri*, de quibus infra distinctius agendum, hoc ritu munericibus suis immisso sunt, qui etiam sequenti ætate, facto jam utriusque discrimine officii, separatim singulis est servatus. Hoc pacto presbyteri munus Timotheo commissum ostendimus. Immo Paulum Barnabamque officio prædicandi inter gentes similiter iniciatos legimus. Et quum *diaconi* sint ab ipsis Apostolis ~~zeugos~~ confirmati, idem mos deinde in ordinandis eis ab ecclesia confiteretur esse usitatus. Talis horum munericorum consecratio in monumentis ecclesiasticis est multis te-

stimoniis prorita. Hic obiter notamus, in ecclesia Apostolica etiam diaconissas memorari. Qualis Phœbe erat, Rom. 16: 1. *διάκονος τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεντρεῖσσι, διάκονισσα εκκλησίας Κεντρεῖσσης.* De hujusmodi diaconissis liquidius intellexeris viduas illas ab ecclesiis eligendas 1. Tim. 5: 9. 10. Harum officium putatur fuisse, mulieribus ad suscipiendum baptisma aquas ingredientibus ministrare, catechumenas ad fidem instituere, ægrotos solatio, pauperes subsidio juvare. De quibus consul. Ziegler (a). Sic Clem. constit. 8. c. 19. de impositione manuum diaconis loquitur. Et quamvis constitutiones istæ Clementis Romani non sint, documento tamen sunt, *χειροθεσίαι* diaconissis non fuisse denegata. Reliquos autem Romanensem ordinis.

(a) *De diaconis & diaconissis c. 19.*

ordines ecclesiasticos, subdiaconi,
acoluthi, exorcistae, lectoris & ostia-
rii, quorum Apostolicam antiqui-
tatem illi ex scripta quadam &
Ignatii nomini supposita epistola
adstruere frustra conantur, hic
nihil moramur, quum ne ab illo
quidem ævo, quo munia ista in
ecclesias primum sunt inventa,
~~κεισαρία~~ illis reperiatur imperti-
ta. Præterea Vir Cl. Vitringa (3)
contendit apud primos Christia-
nos quoque *præsumptiones doctoris*,
ad exemplum Judaicarum illa-
rum, obtinuisse. Verum non fa-
cile inducimur, ut id credamus
factum, quod cum Apostolica
simplicitate & modestia a gre conciliatur,
neque ullo idoneo mo-
numento est probatum. Lau-
danda quidem est eruditissimi vi-
ri industria: nimis tamen scrupu-
losa illa videtur in singulis prope-

modum ecclesiæ Christianæ riti-
bus ad formam synagogæ exi-
gendas. Namque διδάσκαλοι illi,
a Luca & Paulo ab aliis munera
titulis distincti (^γ), non utique hu-
jus nōdi solemniter proclamatos
doctores, sed ἡ Φραγκοράσουτα
gratiae extraordinariæ designant.
Vidēsis Rōm. 12: 6. 7. Certe nullo
χριστιανῳ ritu illa dignitas aut
præter ordinem docendi facultas
in primis ecclesiæ incunabulis est
collata. Nam & objectum Orige-
nis exemplum reclamat, qui lai-
cus indulgentia tantum episcopo-
rum Icholani aperuit sed post-
ea manum impositione pres-
byter consecratus narratur. (^η)

SECT. V.

Cuid impositioni manuum
ævo-
(^γ) Act. 13: 1. Eph. 4: 11. (^η) Euseb.
Hist. Eccles. lib. 5. c. 12. § 17.

ævo Apostolico adjunctum fuerit,
ex factis litteris diligimus. Id
Lucas indicat Act. 6: 6. *προσευ-
χαντοι, precati*, inquit. Act. 13: 3.
κητευταντες καὶ προσευχαντοι. Et Act.
14: 23. *προσευχισαντες ησαν*, *μετανεγκατει-
precati cum jejuniis.* Adeoque ni-
hil ille aliud, quam *preces* arden-
tissimas, cum *jejuniis* conjunctas,
adjectum memorat. Si *parenesin*
quandam aptam dixerimus ac-
cessisse, haud incongruens cum
istis moribus erit, Col 4: 17. Hæc
sola illo tempore *χειροτονia* co-
mitabantur, commendabant,
perficiebant. Non itaque ablo-
na videbitur definitio, quam Zon-
aras tradit (*a*). Nunc *quidam*,
inquit, *χειροτονia* vocatur *absolutio
precum*, *sanctaque Spiritus invoca-
tio*, dum sacerdotio quis initiatur,
Et consecrationem sortitur: sic dicta,
quod ponsifex extendat manum, be-
nedi-

(a) *Id i. c. in. Apost.*

n-ticens homini ad sacra deligendo.
 Etenim non putandum est, Jam
 ætate Apostolorum χριστιανοι fu-
 isse instructam nonnullis aliis cæ-
 rimoniis, quæ in constitutionibus
Apostolicis & Dionysii Hierarchicis
 narrantur: quum ab eruditis du-
 dum sit evictum, scripta illa ejus
 non esse notæ, ut hoc virum A-
 postolicum Dionysium Areopagi-
 tam, aut illud Apostolos ipsos ag-
 noscat auctores; sed potius in-
 dolem saeculi a Christo quarti re-
 ferre, quo pompa cærimonia-
 rum in ecclesiam ingruere cœpit.
 Deinceps novæ etiam cærimoniæ
 impositioni manuum sunt addi-
 tæ, quales illæ sunt, quæ cum
 superstitione in Romana ecclesia
 observantur: ut in ordinatione
 episcopi . investitura &c. *presby-
 teri*, munatio manus christmate,
 porrectio calicis & pacæ cum
 vino benedicto & hostiis, adjectis

verbis: Accipe potestatem offerendi & conficiendi pro vivis & mortuis: *diconi*, traditio stolæ & codicis Evangeliorum &c. & universim tonsura capitis orbicularis. Ut nihil de modo & numero manuum imponendarum dicam. Ceterum per reformatiōnem apud nos ad integratēm Apostolicā, quantum fieri potuit, res hæc est revocata.

SECT. VI.

Sed majores ciet nobis motus minister *χειροθετίας*. Nihil quidem in scriptis Apostolicis expresse de hac re, præter exempla, statutum legitur. Sequenti autem ætate ritus hic certis circumscribi legibus, & *χειροθέται* determinari cœpere. Ita canon Apostolicus primus sciscit: Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται υπὸ ἀποστόλων δύο ἡγεμῶν

72. episcopo ministrim imponunt dico
aut trèse p̄fscopi. Sic in synodo Gar-
thagin. & constitutum est, de con-
secratione episcopi, ut duo episco-
pi poserent evangeliorum codicem,
ceteris cadut tangentibus. De pres-
bytero vero, ut cum episcopo ma-
num super caput ejus tenente, omnes
presbyteri manus suas iuxta manum
episcopi supra caput illius tenerent.
Verum diaconus cum ordinatur, so-
lus episcopus, qui eum benedicit, ma-
num super caput illius ponat, quia
non ad sacerdotium, sed ad mini-
sterium co-secratur. Hunc tamen
ritum adhucdum alibi variasse,
ostendit Amalarius (a). Ceterum
crelcente deinde episcoporum
auctoritate, presbyteri a jure or-
dinandi sunt exclusi, idque epi-
scopis solis est servatum. Satis
enim constat, quam mordicus
ecclesia Romana hanc opinio-
nem

(a) *De offic. eccles.* lib. 2. c. 12.

nem teneat, ordinationem non nisi ab episcopis rite fieri, quum hi jure divino presbyteris sint superiores, & potestatem ordinandi per successionem ab Apostolis acceperint. Hinc terox jactat fulmen synodus Tridentina: si quis dixerit episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem &c. anathema sit (3). Ast primum, quid praxis ferat Apostolica, videamus. Ipsi quidem Apostoli diaconis Act. 6: 6. manus imposuisse videntur. Verum simul Paulus Timotheo κειρόστιν a presbyteris impertitam esse, luculenter testatur 1. Tim. 4: 14. Et constructio ipla, & continuus N. Test. usus aperte evincit, τὸ προστύπειον hic collegium presbyterorum significare, non

(3) S. 23. can. 7.

non officium presbyteri, quasi esset, impositione qua factus er presbyter, ut in epite exponit Seldenus (y). Neque adeo huic testimonio officit, quod Paulus suarum manuum Timotheo impositarum meminit 2. Tim. 1:6. quum ab utrisque simul *χειροθεσίᾳ* eadem potuerit fieri. Quin immo Paulus ipse & Barnabas non nisi a presbyterorum collegio impositionem manuum accepere, Act. 13:3. Ut adeo res sit certa, neque mandato divino, neque exemplis sacris, adeoque nec jure divino, potestatem impertiendae *χειροθεσίας* episcopis solis vindicari.

SECT. VII.

Porro tanto minus est veritati consentanea venditata hæc potestas, quanto evidentius patet,

(y) *De Syned. lib. I. c. 14.*

ret ætate Apostolorum inter dignitatem episcopalem & presbyteros nullum adhuc discriminem reapse intercessisse, quippe cuius nec vola nec vestigium in scriptis Apostolicis reperitur; sed presbyteri nomen tantundem valere ac episcopi. Non enim alia leguntur officia ab Apostolis constituta, quam docentium & paullo post diaconorum. Variis quidem nominibus docentes insigniri solent, modo prophetæ, modo evangelistæ, modo pastores, modo doctores, modo presbyteri, modo episcopi, modo ἄρχαντες &c. dicti; hæc tamen nomina non varios eminentiæ externæ gradus inter diversa munera, nedum imperium unus docentis in alium; sed sive varium ejusdem muneris respectum & docendi rationem, sive varietatem donorum designant, Sic qui ecclesiis Christianis super constitutis præerant & doce-

bant, dici cœpere πεστόντες, seniores, idque more Judæorum, quibus synedrii senatores סְנָטֹרִים πεσְנָדְרִים, πεסְנָדְרִים λαθ appellare solemne erat^(a): eosdem & immixtis in predictores dictos esse, manifestissimis rationibus probatur. Nam presbyteri ecclesiæ Ephesinæ, quos Paulus ad se accesserunt, mox dilerte nominantur επίσκοποι, Act. 20. 17, 18. Et cum a presbyteris constituendis inculpata vita requiritur, additur statim ratio, quia tales esse episcopos oportet, Tit. 1. 5. 6 7. Præterea in unica ecclesia Ephesina, nec non Philippensi Phil. 1. 1. plures fuere episcopi, quum plurimum fiat mentio; ergo non alii potuere esse, quam presbyteri. Accedit, quod presbyteris Paulus tribuat Act. 20. 28. attendere gregi, & pascere ecclesiam, quod

(a) Conf. Vitring. synag. lib. 2. c. 12.

quod alioquin episcopale munus censetur. Deinde qvum Paulus ministris ecclesiæ vitæ regulas præscribit, Timotheo ad dirigendam ecclesiam sufficientes, non nisi duos ordines novit, *episcoporum* seu *presbyterorum & diaconorum* i. Tim. 3 2. 8. 15. Denique si, ut perhibent, Petrus fuit episcopus, oportet presbyters etiam fuisse episcopos, qvum ille *superesse* eorum se voce*et* i. Pet. 5. 1. Hic autem omnes contendunt nervos non modo Romanæ curiæ promachi, verum & hierarchici seu episcopales Anglicanæ ecclesiæ, & varia quærunt effugia, qvibus vita hujus veritatis eludant. Quæ qvum vana sint, & a multis eruditorum explosa, institutum non patitur ea hic transcribere. Unicum, qvod speciem habet, præterire prorius neqvimus: videlicet

cet Timotheo Titoque ut episcopis commissam esse potestatem presbyteros & constituendi & corrigendi. Verum nullis probatur rationibus, illos certæ ecclesiæ constanter fuisse affixos, quod episcoporum est; sed constat fuisse ~~avvocatus~~ Pauli & comites Apostolatus ejus, qui hic vel illic ad tempus relinquebantur, ut absente Apostolo, nomine & auctoritate ejus, quod opus esset, constituerent. Corruit ergo & sic jus illud, per successionem episcopalem ab Apostolis repetitum. Eo tamen ipso non negamus, jure humano posse dilicimen dignitatum inter doctores ecclesiæ introduci, & uni inspectionem & directionem plurium recte committi, si ad decorum servandum ordinem e re ecclesiæ visum fuerit, & intra lineas æquitatis Christianæ contineatur.

Certe

Certe iam paullo post excessum
 Apostolorum notabilis cœpit pas-
 sim esse eminentia episcopalis
 præ gradu presbyterorum, qvod
 vel ex Ignatii, viri Apostolici,
 epistolis liquet, qvamq; non-
 dum ab omnibus inæqualitatem
 illam esse probatam, Clementis
 Romani & Irenæi judicia testantur.
 De ortu autem potestatis episco-
 palis ita commentantur nonnul-
 li: sive nempo, ut rem Buddei
 verbis (G) eloqvar, quando plures
 in una ecclesia presbyteri erant, illi
 veluti speciem quandam collegii con-
 stituerent; in collegio autem quodam
 ordo aliquis negotia tractandi obser-
 vandus sit, res ipsa postulabat, ut
 unus aliquis etate, aut prudentia,
 aliisque virtutibus pre reliquis con-
 spicuus, rerum omnium, ad collegi-
 um istud, simulque adeo ipsam ecclæ-
 siam spectantium, curam atque dire-
 cit.

(G) Eccles. Apost. c. 6. §. 5.

*etionem in se susciperet. Atque hisce speciatum scopi nomen habet: qui successu temporis non dignitatem modo simularem, sed potestatem etiam, novis sibiinde incrementis augendam, sibi vindicabant. Qvum itaque *χειροθετία* sit ritus libere receptus, nulla apparent ratio, cur non ecclesia de ejus administratione statuere, eamque sive episcopo, sive huic una cum presbyteris, sive his solis peragendam committere possit.*

SECT. VIII.

COronidis loco adjiciendum aliquid duximus de *rations χειροθετίας*, quid hoc symbolo significetur, & numqvis ejus sit effectus. Rationem ejus reddituri, non eadem sentiuntq eruditii. Analarius illud huic symbolo mysterium subesse putat, qvod per manus *opera* Spiritus, per digitos

gitos dona ejusdem intelligantur: quæ, sicut digitæ sunt distinctæ, ita adhuc discreta manent, non nisi per partes distribuenda. Plerique per manum potestatem designari statuunt. Unde Sanctius manuum impositione opinatur indicari, consecrandum potestati alienæ subjici: sicut sub manu alicujus esse, de potestate dicitur: & manummitti, e potestate alicujus exire. Alii aliter hoc explicant, nempe, ut Grotius & Basnage, de efficacia divina potentie, quæ cum ordinando communicatur. Vitrunga cum aliis, conjunctim accipit tamen potestatis actu exercendæ, tum donorum Spiritus ad exercitium munieris necessariorum collationem. Witsius, praeter alias rationes, autumat respectum esse victimarum, ut ordinatus moneatur, sibi incubitura ecclesiæ peccata, nisi debita

cura

cura ea averruncet. Non inficiamur , hæc & plura hujusmodi a posteriori posse ritui huic accommodari , & ordinandum pie eorum commonefieri: verum sat tis longe videntur petita , ut homines , qui ritu isto uti cœpere , tale quidpiam vix cogitare potuerint. Simplicius existimat us , originem hujus consuetudinis bene precando profluxisse. Nam affectuum humanorum ea est ratio , ut naturali quadam necessitate signis externis , præsertim gestibus , se prodant. Quum itaque ardentiore desiderio bene alicui precari vellent , vis affetus ejus sese exterruit non modo manibus in sublime elevatis , sed & in capite ejus , cui bene cupiebant , impositis , significando , se dona illa , quæ precibus cœlitus impetrarent , cumulate in caput ejus congerere , & quidquid

quid affectionis intimæ penes animum suum esset, quasi plena vola in eum effundere velle. Hujusmodi effectus in consecrationibus apostolicis, quæ cum precibus & jejunio fiebant, est evidenterissimus. Et quamlibet symbole χειροτεσίας potestas alicui ordinatione humana committi queat: ritui tamen isti, qui neque mandato in N. Test. munitus, neque promisso instructus est, ut reliquis cærimonias, nulla facultas dona in ordinandum conferendi, inesse potest: sed si quis ejusmodi sequatur effectus, eum utique non χειροτεσία in se alligandum, sed comitum ejus,piarum precum maxime junctim fusarum virtuti tribuendum censemus: qualia illa χαρισματα a Paulo memorata 1. Tim. 4. 14. 2. Tim. 1. 6. fuisse videntur. Alia namque fuit singularis illa

χειροθεσία, qva mōrbos sanare, & dona miraculōia conterre, Christo ordinante, Apostolis erat datum. Unde falluntur Papistæ, qvi manum impositione, ut sacramento, characterem qvendam indelebilem consecrando imprimi contendunt. Concludimus ergo, characterem illum, qvum iacra deſt tuatur auctoritate, recte rationi ridiculum eſſe & absurdum, cuius ideam ne ipſi qvidem ſibi effingere, nedum aliis peripicue ſiftere valent. Plura institutum & Facultates proterre vetant. Hæc igitur qvalia cunqve candori legendum denuo omni studio commendamus.

SOLI DEO GLORIA!!!

Carmen Gratulatorium

in eruditam ,

*Viri juvenis pereximii aique morum
elegantia conspiciens*

Dn. JOAN: DAVID. ALOPÆI
Amici sui singularis, Dissertatio-
nem de Impositione Manuum.

Purpureas pandit portas aurora
rubescens
Jam Tibi virtutis, monstrarque ca-
cumina Pindi :
Spargere jam cœpit radios & lumi-
ne vibrat,
Culmine Parnassi scandens, rutilan-
tia Phœbus.
Aonia hinc alacres quamvis insveta
movete
Pollice plectra manus, ut clangat
chorda canora:
Plaudere nam faustus svadet succes-
sus amici,
Et jubet exsultare latens hic pectoris
stus.
Namque animos semper concordes jun-
gere nobis.

Et sortes licuit sociatæ ducere vite:
Vota igitur votis garantia pectora
jungunt;

Dum virtus stabili constat. Tua con-
dita fundo;
Conseruent mille Tibi virtutis premia
clare!

Rite manus positas ut scripto pan-
dis acuto,
Laurea sic aquus Tibi ferta imponat
Apollo.

Perge bonis avibus! cedat Tibi Ne-
storis etas,
Quum stadii cursum felici sidere
claudis.

Sic prolixiori mente quam calamo
vovet ex animo addictissimus

David Stard.

Eidem.

Peurimi quidam sunt, qui ad scientias philosophicas animum appellunt: experientia tamen constat, paucos admodum esse, qui aliquem perfectionis gradum in illis attingere valent. Tanta etenim ipsis se offerunt difficultates, ut ex illis eludari Herculei merito censeatur laboris. Multos a proposito in devia abripit turpis otii amor: plures fœda voluptatum cupiditas, quarum alcebris ita enervari solent ingenia felicia, ut ad serias cogitationes plane efficiantur inepta. Alii intempestiva honorum cupidine accensi, ad solidiorem rerum cognitionem non aspirant, superficiaria contenti, qui inter imperitos harum rerum estimatores eruditorum nomen utsunque tueri queant. Quare ad practicam festinantes vitam, culturam ingenii quasi in ipsa herba intermittunt, nec illud ad maturitatem ulteriorem per-

perducere student. Aliis denique re-
mor m inficit res angusta domi, &
difficultates rei familiaris, quibus
ita multorum animi debilitari solent,
ut ea, qua decet, contentione insi-
trum suum persecuri nequeant. Ve-
rum enim vero licet hæc impedimen-
ta ejusmodi sint, ut ignavis viam
ad solidam scientiam facile p̄ocludere possint: generose tamen mentes
iis se retardari non patiuntur, quo
minus inoffenso pede ad præfixam si-
bi metam alacriter contendant. In-
ter hos Te, amice singularis, jure
meritoque ref ero: qui licet fortunam
adeo faventem tibi non sis expertus,
interim a proposito laudabili Te abdu-
ci non s̄visisti: verum potius assidue
labore & invicta animi constantia
in id incubuisti, ut ad fastigium e-
ruditio[n]is veræ tandem assur-
gere posses. Quod autem spes in
hoc Te non fellerit, presens hoc o-
stendit specimen, accurato elabora-
tum judicior[um] quo[rum] cum dispu[tatione]

publicæ Te jam submissum esse com-
perirem, non potui mibi temperare,
quin amorem meum in Te sincerum,
nec non amicitie fidem, qua Tibi
multis ab hinc annis deoinitus sum,
fausta hoc acclamacione publice testa-
rer. Interim impense Tibi gratulor
felices in litterarum studiis profectus;
gratulor etiam Tibi pulcherrimus i-
stos mores, qui in sens prebeat orna-
mentum Tue eruditioni: cum probe
mibi perspectum sit, cognitionem re-
rum multarum vanam, inutilem, im-
mo noxiā effe, si a probitate morum
sit sejuncta. Quod superest, calidis-
sima fundo vota, velit summumnu-
men ita exptis adspirare tuis, ut
aliquando finitis laboribus academi-
cis, hinc amplissimos studiorum fru-
itus domum reportes, præmiaque, que
virtus & doctrina tua meruit, con-
sequaris uberrima.

Ita sincerum animi affectum
declarare voluit
Jacobus Heinricius.

